

ג א מ"י פ"ג מהלכות
קידוש החדש הלכה ג:
ד ב מ"י ט"ז ה"י ת'
ה ג מ"י ט"ז פ"ג ה"כ:
ו ד מ"י ט"ז פ"ג ה"ח:

גליון הש"ס

נברא חורא אחריתא הוה
בחדתיה גיטין דף ה ע"ב
סנהדרין דף ק"ז ע"ב:

רבינו הגאון

כי אתא עולא [אמר] קדשו
לידחא, ואמר רב כהנא
אפילו איניש מעלמא כי
אתא ואמר קדשו לידחא
מהימן, מאי עממא, דכל
מילתא דעבדא לאגלויה
לא נשמייהו בה איניש.
גזינא נמי הכי בא אהר
בית הגהלים ואמר קדשו
בית דין את התורש
מהימן, ובראשונה היו
מקבלין עדות התורש כמל
אדם ומקבלין עמו כעצ
והטור עדים להטעות את
המכמים, התקינו שלא יהו
מקבלין אלא מן המידעין,
שהן כשרים להעיד.
הו רבנן מה הילולק
קילקולא המינין כולו,
בראשונה היו משיאין
משואות, ומקבלין
המכמים, והשיאו משואות
שלא בזמן, והטעו
המכמים, התקינו הרוקחין,
התקינו שיהו שלוחין
ויצאין, א' כיון ששנינו
במשנתנו כי המשוואות
מצינן את האור
בכונסאות שלא אור,
אמרין מאי משמע
משואות, וקדשו
ושלוחו ב' להבין היא,
שאי יושעא דוד
ומתרגמינן ואוקמינן דוד.
הו רבנן איך משיאין
משואות אלא על החדש
שנראה בזמנו, והוא ליל
ל' כלומר מולד בכ"ט
וגדא ליל ל' ונתקשר
ביום ל', משיאין משואות
ליל ל' ראש, כלומר, היום
שיצא אור חדש היה,
והוא אור עיבורן, ש"מ
דאמר משיאין משואות
אמלא איתן משיאין, דהא
אין משיאין אלא על
החדש שנראה בזמנו, וזו
מ"מ טעמא, אמר ר' יודא
חיישין דילמא מיקלע
יום ל' של חדש חסר
ביער שבת והוא ראש
חדש ולייל ל' היא הוא
שבת ולא יתכן להרים
משואות בלילי שבת, ומתי
משיאין במצואי שבת
יודעין כי א"פ"ס שמוציא
שבת אור שלשים ושנים
הוא, ראש חדש ערב
שבת היה, ומפני מה לא
עשו משואות לילי שבת,
שהוא אור לילא, מפני
איטור שבת, ואם האמר
בגמרא גם לחדש [מלא].

וחד מי מהימן. מימה כי לא מהימן נמי מחלל את השבת לילך שם
שמה ילטרף עם אחר כדמתן בפ"ק (לעיל ע"ב) גבי אב וכו' דילכו
לא מפני שליטרפיהו והו עס זה אלא ששם יפסל האחד שליטרף השני עם
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר מחלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה
אלא מקשה על לשנא דמתני' דנקט

אחר דמשמע דחד מהימן:

א"ל מאי אותו אותו וזו, מימה
מאי קאמר לני יכול לומר
אחד מאותו הווג: סה"ד אחריתא
הוה, י"ל דמירי בעד אחד שראה
החדש שהלך רבי נהוראי להטורף
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמני
בציימא להעיד עליו אחד קאי אכל
צ"ו וצומספת (פ"ב) מוכח שהיה
דנהכרת העד מירי שהלך ר' נהוראי
להעד עליו לכשר וכן פש"י וקאי
פירכא דלי הכי אמרי שנייה א':

להמעוה את חכמיה. שראה
יוס ל' של אדר בשנת
ולא נראה החדש בזמנו וציימסין
מתאין שיהא יוס א' של פסח בשנת
כדי שמהלכ הפסח העומד באחד בשנת
ועלמא שנת בשנת לפי שהיו דורשין
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו
כך פי' בנזקטא ו"מ"ת ומה מרומים
והלא מתקלקלן לעין פסח ב' וי"ל דלא
חשיבי ליה קלקול משום דדריש י' אהס
ואפי' מודיע: מ"ד ר"ך ומביא
מעלה ומוריד. צירושלמי משמע כדי
שלא יטעו לומר ששואו כוכב ד"ר אפי'
חזינא כוכבא דנחית וסליק חזינא
כוכבא דלזיל וזמ"ג: גז"ר ה' משום
ר"ח חסר שח' להיות בע"ש. ה"ג הוה
מ"י לומר משום ר"ח מלא של
להיות בשנת מהי טעמי דמפסר:
והא

אמר ר' נהוראי ומהימן נמי מחלל את השבת לילך שם
שמה ילטרף עם אחר כדמתן בפ"ק (לעיל ע"ב) גבי אב וכו' דילכו
לא מפני שליטרפיהו והו עס זה אלא ששם יפסל האחד שליטרף השני עם
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר מחלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה
אלא מקשה על לשנא דמתני' דנקט

אחר דמשמע דחד מהימן:

א"ל מאי אותו אותו וזו, מימה
מאי קאמר לני יכול לומר
אחד מאותו הווג: סה"ד אחריתא
הוה, י"ל דמירי בעד אחד שראה
החדש שהלך רבי נהוראי להטורף
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמני
בציימא להעיד עליו אחד קאי אכל
צ"ו וצומספת (פ"ב) מוכח שהיה
דנהכרת העד מירי שהלך ר' נהוראי
להעד עליו לכשר וכן פש"י וקאי
פירכא דלי הכי אמרי שנייה א':

להמעוה את חכמיה. שראה
יוס ל' של אדר בשנת
ולא נראה החדש בזמנו וציימסין
מתאין שיהא יוס א' של פסח בשנת
כדי שמהלכ הפסח העומד באחד בשנת
ועלמא שנת בשנת לפי שהיו דורשין
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו
כך פי' בנזקטא ו"מ"ת ומה מרומים
והלא מתקלקלן לעין פסח ב' וי"ל דלא
חשיבי ליה קלקול משום דדריש י' אהס
ואפי' מודיע: מ"ד ר"ך ומביא
מעלה ומוריד. צירושלמי משמע כדי
שלא יטעו לומר ששואו כוכב ד"ר אפי'
חזינא כוכבא דנחית וסליק חזינא
כוכבא דלזיל וזמ"ג: גז"ר ה' משום
ר"ח חסר שח' להיות בע"ש. ה"ג הוה
מ"י לומר משום ר"ח מלא של
להיות בשנת מהי טעמי דמפסר:
והא

וחד מי מהימן. מימה כי לא מהימן נמי מחלל את השבת לילך שם
שמה ילטרף עם אחר כדמתן בפ"ק (לעיל ע"ב) גבי אב וכו' דילכו
לא מפני שליטרפיהו והו עס זה אלא ששם יפסל האחד שליטרף השני עם
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר מחלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה
אלא מקשה על לשנא דמתני' דנקט

אחר דמשמע דחד מהימן:

א"ל מאי אותו אותו וזו, מימה
מאי קאמר לני יכול לומר
אחד מאותו הווג: סה"ד אחריתא
הוה, י"ל דמירי בעד אחד שראה
החדש שהלך רבי נהוראי להטורף
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמני
בציימא להעיד עליו אחד קאי אכל
צ"ו וצומספת (פ"ב) מוכח שהיה
דנהכרת העד מירי שהלך ר' נהוראי
להעד עליו לכשר וכן פש"י וקאי
פירכא דלי הכי אמרי שנייה א':

להמעוה את חכמיה. שראה
יוס ל' של אדר בשנת
ולא נראה החדש בזמנו וציימסין
מתאין שיהא יוס א' של פסח בשנת
כדי שמהלכ הפסח העומד באחד בשנת
ועלמא שנת בשנת לפי שהיו דורשין
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו
כך פי' בנזקטא ו"מ"ת ומה מרומים
והלא מתקלקלן לעין פסח ב' וי"ל דלא
חשיבי ליה קלקול משום דדריש י' אהס
ואפי' מודיע: מ"ד ר"ך ומביא
מעלה ומוריד. צירושלמי משמע כדי
שלא יטעו לומר ששואו כוכב ד"ר אפי'
חזינא כוכבא דנחית וסליק חזינא
כוכבא דלזיל וזמ"ג: גז"ר ה' משום
ר"ח חסר שח' להיות בע"ש. ה"ג הוה
מ"י לומר משום ר"ח מלא של
להיות בשנת מהי טעמי דמפסר:
והא

וחד מי מהימן. מימה כי לא מהימן נמי מחלל את השבת לילך שם
שמה ילטרף עם אחר כדמתן בפ"ק (לעיל ע"ב) גבי אב וכו' דילכו
לא מפני שליטרפיהו והו עס זה אלא ששם יפסל האחד שליטרף השני עם
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר מחלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה
אלא מקשה על לשנא דמתני' דנקט

אחר דמשמע דחד מהימן:

א"ל מאי אותו אותו וזו, מימה
מאי קאמר לני יכול לומר
אחד מאותו הווג: סה"ד אחריתא
הוה, י"ל דמירי בעד אחד שראה
החדש שהלך רבי נהוראי להטורף
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמני
בציימא להעיד עליו אחד קאי אכל
צ"ו וצומספת (פ"ב) מוכח שהיה
דנהכרת העד מירי שהלך ר' נהוראי
להעד עליו לכשר וכן פש"י וקאי
פירכא דלי הכי אמרי שנייה א':

להמעוה את חכמיה. שראה
יוס ל' של אדר בשנת
ולא נראה החדש בזמנו וציימסין
מתאין שיהא יוס א' של פסח בשנת
כדי שמהלכ הפסח העומד באחד בשנת
ועלמא שנת בשנת לפי שהיו דורשין
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו
כך פי' בנזקטא ו"מ"ת ומה מרומים
והלא מתקלקלן לעין פסח ב' וי"ל דלא
חשיבי ליה קלקול משום דדריש י' אהס
ואפי' מודיע: מ"ד ר"ך ומביא
מעלה ומוריד. צירושלמי משמע כדי
שלא יטעו לומר ששואו כוכב ד"ר אפי'
חזינא כוכבא דנחית וסליק חזינא
כוכבא דלזיל וזמ"ג: גז"ר ה' משום
ר"ח חסר שח' להיות בע"ש. ה"ג הוה
מ"י לומר משום ר"ח מלא של
להיות בשנת מהי טעמי דמפסר:
והא

תורה אור השלם

1. ב"מ חק לישאל הוא
משפט לאלדי יעקב:
הה"ל פ"ה
2. ועובד שם את עצמיהם
וישאם דוד ואנשיה:
שמאל ב' ה' כ"א

תהות הב"ח

(ה) ג' מ"ה ב"ל אה
מסוף הטולס אהר:
(ג) שם באפוקי שנתא ראי
אמרת: (א) רש"י ד"ה שחל
ליהו"י כ"י לחלל שנת לאור
עיבורו להשא משואות:

לעני רש"י

פירש"י (פירקין ש').
מחוט:
לצ"ח [לענין ל.].
החז (של משתן).

מוסף רש"י

בראשונה. קודם שקלקלו
המכמים והשיאו הם משואות
ביום של קצתו כי החדש
כדי להטעות את ישראל היו
משיאין משואות. כמו
(שופטים ב') להטעות שפלת
העשן מן העיר, סימן
מנערה. ובס"ח היו יושבין כל
בני הגלות הקטונים
היהוקים את קצעת החדש
ולא היו עושין אלא י"ט אה
בכל מקום (ב"ב ד. ט. טו.)
שלושין יוצאין. ועד מקום
שיכל להגיע נחור משה
עשר ימים הם מודיעים
ועושין יום אחד והשאר עושין
שני ימים (ס"ח). אין משיאין
משואות. אלא עושין בראש
היום היו שלומי בית דין
עושין להודיע שהיום קדשו
צ"ד את החדש אלא על
החדש שראה בזמנו
לקדשו. ביום שלשים שראה
לקדו. דל"ט שהשנה עשירי
ועושין יום ביום שלשים ואחד
אין מקדשין אותו, שכבר
קדשוהו שמים, והשמעין אפי'
מלא להסגר בעדין משואות
ואמלא לא בעדין משואות
ובסוף יושב משואות יושבין
שהחדש מעובר (פ"ח ב. ב.).
לאור עיבורו. ל"ל עשירי
שלשים להודיע שהיום מקדש,
ל"ל שלשים ואחד קרי אור
עיבורו על שם שני עשירי
החדש מעובר כשלין וקובצין
ב' את ר"ח (ס"ח).

מוסף תוספות

א. ה"ק שבלמא אי אמרת
ר' נהוראי להוריה אול
לאסחריה ביה איצטריך
לאשמרעין דחד מהימן דהם
אמרו והם אמרו, אלא אי

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

(א) [מספחה פ"ה ה"טו.].
(ב) [גטין א.]. (ג) [גטין א.].
קטו. בברית ל. א. (ד) [ב"ס א.].
המיון. (ה) [מספחה פ"ה
מ. ע"ש ע"ק.]. (ו) [ע"ה א.].
מ. ע"ש ע"ק.]. (ז) [מספחה פ"ה ה"טו.].
מגילה פ"ה ה"ח. (ח) [קריא
ב.]. (ט) [קריא ב.]. (י) [קריא
ב.].

תורה אור השלם

1. ב"מ חק לישאל הוא
משפט לאלדי יעקב:
הה"ל פ"ה
2. ועובד שם את עצמיהם
וישאם דוד ואנשיה:
שמאל ב' ה' כ"א

תהות הב"ח

(ה) ג' מ"ה ב"ל אה
מסוף הטולס אהר:
(ג) שם באפוקי שנתא ראי
אמרת: (א) רש"י ד"ה שחל
ליהו"י כ"י לחלל שנת לאור
עיבורו להשא משואות:

לעני רש"י

פירש"י (פירקין ש').
מחוט:
לצ"ח [לענין ל.].
החז (של משתן).

מוסף רש"י

בראשונה. קודם שקלקלו
המכמים והשיאו הם משואות
ביום של קצתו כי החדש
כדי להטעות את ישראל היו
משיאין משואות. כמו
(שופטים ב') להטעות שפלת
העשן מן העיר, סימן
מנערה. ובס"ח היו יושבין כל
בני הגלות הקטונים
היהוקים את קצעת החדש
ולא היו עושין אלא י"ט אה
בכל מקום (ב"ב ד. ט. טו.)
שלושין יוצאין. ועד מקום
שיכל להגיע נחור משה
עשר ימים הם מודיעים
ועושין יום אחד והשאר עושין
שני ימים (ס"ח). אין משיאין
משואות. אלא עושין בראש
היום היו שלומי בית דין
עושין להודיע שהיום קדשו
צ"ד את החדש אלא על
החדש שראה בזמנו
לקדשו. ביום שלשים שראה
לקדו. דל"ט שהשנה עשירי
ועושין יום ביום שלשים ואחד
אין מקדשין אותו, שכבר
קדשוהו שמים, והשמעין אפי'
מלא להסגר בעדין משואות
ואמלא לא בעדין משואות
ובסוף יושב משואות יושבין
שהחדש מעובר (פ"ח ב. ב.).
לאור עיבורו. ל"ל עשירי
שלשים להודיע שהיום מקדש,
ל"ל שלשים ואחד קרי אור
עיבורו על שם שני עשירי
החדש מעובר כשלין וקובצין
ב' את ר"ח (ס"ח).

מוסף תוספות

א. ה"ק שבלמא אי אמרת
ר' נהוראי להוריה אול
לאסחריה ביה איצטריך
לאשמרעין דחד מהימן דהם
אמרו והם אמרו, אלא אי

תורה אור השלם

1. ב"מ חק לישאל הוא
משפט לאלדי יעקב:
הה"ל פ"ה
2. ועובד שם את עצמיהם
וישאם דוד ואנשיה:
שמאל ב' ה' כ"א

תהות הב"ח

(ה) ג' מ"ה ב"ל אה
מסוף הטולס אהר:
(ג) שם באפוקי שנתא ראי
אמרת: (א) רש"י ד"ה שחל
ליהו"י כ"י לחלל שנת לאור
עיבורו להשא משואות:

לעני רש"י

פירש"י (פירקין ש').
מחוט:
לצ"ח [לענין ל.].
החז (של משתן).

מוסף רש"י

בראשונה. קודם שקלקלו
המכמים והשיאו הם משואות
ביום של קצתו כי החדש
כדי להטעות את ישראל היו
משיאין משואות. כמו
(שופטים ב') להטעות שפלת
העשן מן העיר, סימן
מנערה. ובס"ח היו יושבין כל
בני הגלות הקטונים
היהוקים את קצעת החדש
ולא היו עושין אלא י"ט אה
בכל מקום (ב"ב ד. ט. טו.)
שלושין יוצאין. ועד מקום
שיכל להגיע נחור משה
עשר ימים הם מודיעים
ועושין יום אחד והשאר עושין
שני ימים (ס"ח). אין משיאין
משואות. אלא עושין בראש
היום היו שלומי בית דין
עושין להודיע שהיום קדשו
צ"ד את החדש אלא על
החדש שראה בזמנו
לקדשו. ביום שלשים שראה
לקדו. דל"ט שהשנה עשירי
ועושין יום ביום שלשים ואחד
אין מקדשין אותו, שכבר
קדשוהו שמים, והשמעין אפי'
מלא להסגר בעדין משואות
ואמלא לא בעדין משואות
ובסוף יושב משואות יושבין
שהחדש מעובר (פ"ח ב. ב.).
לאור עיבורו. ל"ל עשירי
שלשים להודיע שהיום מקדש,
ל"ל שלשים ואחד קרי אור
עיבורו על שם שני עשירי
החדש מעובר כשלין וקובצין
ב' את ר"ח (ס"ח).

מוסף תוספות

א. ה"ק שבלמא אי אמרת
ר' נהוראי להוריה אול
לאסחריה ביה איצטריך
לאשמרעין דחד מהימן דהם
אמרו והם אמרו, אלא אי

תורה אור השלם

1. ב"מ חק לישאל הוא
משפט לאלדי יעקב:
הה"ל פ"ה
2. ועובד שם את עצמיהם
וישאם דוד ואנשיה:
שמאל ב' ה' כ"א

תהות הב"ח

(ה) ג' מ"ה ב"ל אה
מסוף הטולס אהר:
(ג) שם באפוקי שנתא ראי
אמרת: (א) רש"י ד"ה שחל
ליהו"י כ"י לחלל שנת לאור
עיבורו להשא משואות:

עין משפט נר מצוה

כג:

זו בירם. משמע כאלו שהיו מארץ ישראל וכן מפרש ר"מ בקדושין (דף עב). גבי מיחסי דפומדיהם מביירי נקבי: **כמה** הווי לזהו תלתיין ותרתין. מימה בזמן שביה המקדש קיים נמי מרמזי טובא דמנוכח צ"ק דמענית (דף ק). שהיה מהלך ט"ו יום מירי שירושלים עד סופה של כל א"י וכן מירי שירושלים מגיע האחרון שצ"ל לנהר פרט וזה היה ללד צבל דפרת ללד צבל הוא ואין לחלק בין מקדש ראשון למקדש שני כדמשמע

א מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: ב ג מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: גמטא ללוח מן עמודי א"ח סימן מן ספק א וספק ג: ב ד מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: ה ה מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: י ה מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: יא מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א:

תורה אור השלם

1. לכן נבנו שך את דרכך בסירים ונדרתי את צדקה ותרומתה לא תהיה בך
2. נדר דרכי בקוית נתיבותי עדה איכה ג ט
3. ונתקדו ויסקלו וישקלו שרך וכן מגילת בתוכו וגם יקב חצב בו וקב לישות ענבים ויש באשם ישיהו ה ב
4. דרךך אשר יהי אל ימרה מאת יי אחר שלח אתו בנחמין רב וישקו מן הקמח בקחתו אתו וזהו אמר באוקים בתור כל גלות ירושלים וידודה הגלוים בקבלת ירימיהו מ א
5. המשל ופחד עמו עשה שלום במדינתו איוב כה ב

מוסף רש"י

בראשונה לא היו זיון משום כל היום. וינאלץ מן למחם להשיב על המדה. לא היו זיון עמי ש"ל מן למחם אין לו אלף ד' אמות (ש"ב) ו

רבינו חננאל

בליהו זו בירם. גולה זו פומבדיתא. ומילך וביא ובעלה ומירי דן שיבחר לרדוא שון פשוטא. ולא היו זיון עד שיוו וזיון בני פומבדיתא (ש"ב) פ"ב בנתיבותין כן. גמטא בראשונה היו מסטין מסטין בראש הירושלים הנבטית ובכרמית ובביתר ובחורן (והביתר) ר' שמעון בן ליעזר אמר אף חיים וכירי גירי וחברותיה. איבא דאמרי בני בניו הווי קיימי. ר' שמעון בן ליעזר השיב להו על הטרד, תנא קמא את השיב הני דבני בני. איבא דאמרי להו הני המשה סרטיבה והני כוליה דהני תנא קמא קיימי ביהו גיבא דארי ישראל והני דהני ר' שמעון קיימי בארין גיבא. ותנא קמא השיב דאריין גיבא. ורבי שמעון בן ליעזר דהני גיבא ודהני גיבא. איז' יוחנן וכן כל אחר ואחר ח' פסטי. ליב מילי. והאירנדא טובא איבא

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה

מסורת הש"ס

6) נשיבין מה. א. ט) נמי תוס' בי"מ כ"ט ד"ה תמשה ע"ש.

הנהגות הב"ח

6) נפרא שך את דרכך בסירים ונדרתי את צדקה ותרומתה לא תהיה בך אמר מהלכות קדוש המשל הלכה א: גמטא ללוח מן עמודי א"ח סימן מן ספק א וספק ג: ב ד מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: ה ה מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: י ה מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א: יא מ"י פ"ב מהלכות קדוש המשל הלכה א:

גליון הש"ס

גמ' אסתומי אסתומי. ע' פסחים כ"ג ע"ב ח"ט ד"ה דב יתרה אמר: תוס' ור"ח ד"ה שיהו מחליבין וכו' וראב"ד הני דההם פ"ד ע"ן ומה ע' ע"ב. מר"ק י"ג ע"ב:

הנהגות הגר"א

א) תנא שירי ארי מיימי כ"ל וכן ע"ב ח"ט פ"ה ש"ס וי"ל דלכ"ל מני שפירא אומרי לא היו ממנוי וגזרי וכו' וכו"ל פ"ה דפיקין ויבטולמי ט"ט דשביעת ע"ש (בסנהדות מ"י אש"ל לפני הנה"ו ליתא).

הנהגות מהר"י

א) נמי דלכ"ל בני ע"ן שך את דרכך בסירים וכו' ע"ב:

מוסף תוספות

א. כדאיתא בבב"ב (ה). תוס' בי"מ כ"ט ד"ה תמשה. ג. נפרא מצד אחד ל"ט וישאר וי"ל דעם כרמיס ויעיירי היה ארבע מאות פרסה אבל מישוב לא היה כל כך. ט. ג. דבלאו וכו' יש לו כל העני ויבטולי של ע"ר. מ"ס הח"ש ד. ולדעת את העיר יתיר להיות כבית אחד למורד אלפים מסוף העיר לא כפי מדינה דאם לא כן היה צריך כל אחד למורד מפתח ביתו. אבל לבא מחוץ לתחום להלך את כולה צריך שתהיה מוקפת מחיצה. ט. א. משום דני הוה תני ליה לא משפטני מירי שרירי גנין ליה. תוס' ע"ש וע' מהש"ס. א. הא ע"כ לא היו זיון משום דנתנו במבתי. תוס' פ"ט. ואינה קשיא דאדרבה משום הכי קא מוכח דאפי' קודם ר"ג כן היתה נקראת והיו עושין שם סעודות א"כ לא על לשם

אף חיים וכירי וגדל. היו משליח המשוואות ברמזי חיים שלהן: בני צני. דהך דמתני' הווי קיימין נקב: צאידך גיבא. [ש"ל] א"י ללד צבל. שני לדדים של א"י נמשכין ללד צבל: בין כל אמת ואמת. דהך דמתנימין: איספסוס דכ"י. ואחזו ההולכין דרך עקלתון: כסירי: קוליס: ברתני' חלר

גדולה היסה צירושלים כו' כל העדים מפסגין. ציוס השבת שמלוהו לצוא ולהעיד: לא היו זיון משום. לפי שירא חוץ למחוס והיואל חוץ למחוס אין לו אלף ד' אמות: מן סנהר. שהוה גדל פתאום ושוטף את בני העיר ואת היליסי: גמ' ויעקפו. סייגו צגדל אכניס סביב צביו עגול כמו טבעת: לשאל דלערא. על שם שחפורין כללו צויקין שאין זיון משם כל היום: פעודוס גדולוס. אלמא לא הוה לכו ערא: ברתני' יליד צודקין אס העדים כו' לפני החמה. החמה הולכת לעולם ממזרח לדרום ומזרח למערב וממערב לנפון שאלמר (קולת) הולך אל דרום וסובב אל צפון והלכנה אינה נחלפת ציוס שלשים לעולם אלף סמוך לשקיעת החמה שמוך שהיה דקה וקטנה אינה נחלפת בעוד שהחמה בגבורה. מללח קמי למזרחא או למערבא שמוע מינה אין נחלפת להס דדרוס וקא ס"ד שהיו שאלין את העדים אס ראוה מהלכת לפני החמה או למזרחא ללפונה של חמה רחיסא אותה או לדרומה של חמה וצגמלל פריך לפני החמה היינו ללפונה שהרי אין נכון לצדוק ולשאל אס לדרומה י) אלף צזמן ששנין החמה והלכנה צמערב אס הש דדרוס אינה יכולה להיות לא ללפונה ולא לדרומה אלף או למזרחא או למערבא וכהן צמערב אס לפני החמה היא או ללפונה ללפונה היא הרי זה ללד דרום: כמה היה גבוה. מן הארץ לפי ראיית עיניס: לאין זוטין ללד לפון מה () או ללד דרום כוה () אס אמר לפני החמה לא אמר ללוס. מפרש צגמלל: גמ' היינו לפני החמה היינו ללפונה. הא מלח מילתא היא דלפרישת לעיל: פגימסה לפני החמה. פונה ללד החמה או ללד אחר ועלה קמי סיפא אס אמר לפני החמה לא אמר ללוס דמעולם לא ראתה חמה פגימסה של ללנה: דלא ילמרו עונדיס. העונדין את החמה:

בית יעוק היתה נקראת א'ולשם כל העדים מהכנסין ובית דין בודקין אותם שם וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהיו רגילין לבא בראשונה (6) לא היו זיון משם כל היום דהתקין רבן גמליאל הוקן שיהיו מהלכין אלפים אמה לכל רוח ולא אלו בלבד יאלא אף חכמה הבאה לילד והבא להציל מן הדליקה ומן הגיים ומן הנהר ומן המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים לכל רוח: גמ' איבעיא להו בית יעוק לבן או בית יוק תנן בית יעוק תנן לישנא מעליא הוא דכתיב ייעוקהו ויסקלהו או דלמא בית יוק תנן לישנא דעערא הוא כדכתיב והוא אסור באזיקים אמר אביי ת"ש סעודות גדולות היו עושין להם שם כדי שיהיו רגילים לבוא דלמא תרתין הווי עברי בהו: ברתני' יביצד בודקין את העדים זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון ומכניסין את הגדול שבתן ואומרין לו אמור כיצד ראתה את הלבנה לפני החמה או לאחר החמה לצפונה או לדרומה כמה היה גבוה ולאין היה נוטה וכוה היה רחב א אמר לפני החמה לא אמר כלום ווא"כ היו מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהם מכוונים עדותן קיימת ושאר כל הווגות שואלין אותן ראשי דברים לא שהיו צריכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש בשביל שיהיו רגילים לבוא: גמ' היינו לפני החמה היינו לצפונה היינו לאחר החמה היינו לדרומה אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

זו בירם מאוי גולה אמר רב יוסף זו פומבדיתא מאי כמדורת האש תנא כל אחד ואחד נוטל אבוקה בידו ועולה לראש גגו וא' תניא ר"ש בן אלעזר אומר אף חרים וכירי וגדר וחברותי איבא דאמרי בניו ובניו הווי קיימי א"ד להך גיבא דארץ ישראל הווי קיימי כור חשיב דהאי גיבא ומר חשיב דהאי גיבא א"ר יוחנן בין כל אחת ואחת שמונה פרסאות כמה הווי להו תלתין ותרתין והא האידנא טובא הווי אמר אביי אסתומי אסתומי הווי דרכי דכתיב ילכן הנני שך את דרכך בסירים (6) רב נחמן בר יצחק אמר מהכא דכתיב ונתיבותי עדה: ברתני' חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעוק היתה נקראת א'ולשם כל העדים מהכנסין ובית דין בודקין אותם שם וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהיו רגילין לבא בראשונה (6) לא היו זיון משם כל היום דהתקין רבן גמליאל הוקן שיהיו מהלכין אלפים אמה לכל רוח ולא אלו בלבד יאלא אף חכמה הבאה לילד והבא להציל מן הדליקה ומן הגיים ומן הנהר ומן המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים לכל רוח: גמ' איבעיא להו בית יעוק לבן או בית יוק תנן בית יעוק תנן לישנא מעליא הוא דכתיב ייעוקהו ויסקלהו או דלמא בית יוק תנן לישנא דעערא הוא כדכתיב והוא אסור באזיקים אמר אביי ת"ש סעודות גדולות היו עושין להם שם כדי שיהיו רגילים לבוא דלמא תרתין הווי עברי בהו: ברתני' יביצד בודקין את העדים זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון ומכניסין את הגדול שבתן ואומרין לו אמור כיצד ראתה את הלבנה לפני החמה או לאחר החמה לצפונה או לדרומה כמה היה גבוה ולאין היה נוטה וכוה היה רחב א אמר לפני החמה לא אמר כלום ווא"כ היו מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהם מכוונים עדותן קיימת ושאר כל הווגות שואלין אותן ראשי דברים לא שהיו צריכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש בשביל שיהיו רגילים לבוא: גמ' היינו לפני החמה היינו לצפונה היינו לאחר החמה היינו לדרומה אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

בית יעוק היתה נקראת א'ולשם כל העדים מהכנסין ובית דין בודקין אותם שם וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהיו רגילין לבא בראשונה (6) לא היו זיון משם כל היום דהתקין רבן גמליאל הוקן שיהיו מהלכין אלפים אמה לכל רוח ולא אלו בלבד יאלא אף חכמה הבאה לילד והבא להציל מן הדליקה ומן הגיים ומן הנהר ומן המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים לכל רוח: גמ' איבעיא להו בית יעוק לבן או בית יוק תנן בית יעוק תנן לישנא מעליא הוא דכתיב ייעוקהו ויסקלהו או דלמא בית יוק תנן לישנא דעערא הוא כדכתיב והוא אסור באזיקים אמר אביי ת"ש סעודות גדולות היו עושין להם שם כדי שיהיו רגילים לבוא דלמא תרתין הווי עברי בהו: ברתני' יביצד בודקין את העדים זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון ומכניסין את הגדול שבתן ואומרין לו אמור כיצד ראתה את הלבנה לפני החמה או לאחר החמה לצפונה או לדרומה כמה היה גבוה ולאין היה נוטה וכוה היה רחב א אמר לפני החמה לא אמר כלום ווא"כ היו מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהם מכוונים עדותן קיימת ושאר כל הווגות שואלין אותן ראשי דברים לא שהיו צריכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש בשביל שיהיו רגילים לבוא: גמ' היינו לפני החמה היינו לצפונה היינו לאחר החמה היינו לדרומה אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

גירי

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

גירי

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

שמעטערין שם נקראת כן. כש"ל. א. מיימי ראה מסעודות גדולות כדי שיהיו רגילין לעמוד לבא ומסתמא כמו כן היה לשם בירוח. תוס' ע"ש. א. דלאחר שנפרצו בו פרוצות נמי היה בה כמה מבראות וחצרות שאותה חצר פתוחה להם והיו יוכלין להלך בכלן כדי אמור בית יתיר היתה נקראת לא היו מכניסין אותם לצאת שאם יבאו עדים לחיובם שיהיו מוזהרים. תוס' הח"ש. וע"ל דמבטיא ליה אם נשנית משנתנו קודם שנפרצו פרוצות בירושלים ואז היו מהלכים בירושלים ולא זוז משם דקמינן במבתי מירושלמי היא דקמינן או לאחר שנפרצו בה פרוצות ולא היו זיון מאותו חצר. תוס' ע"ש.

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אמר אביי פגימסה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במדינתה של קשת

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה

(6) [מוספתא פ"א ע"ג],
 (5) [שם] שבעות מה,
 (4) [ג] הענין מוספתא
 פירוש חסידים על עין
 שהיה דומה ללגונה,
 (3) משהי"א (5) סנהדרין,
 י"י ע"ש, (1) ק"ה,
 (1) [נעל"ה: (8) לנמן
 כ"ה: (10) ע"ז מה,
 (1) ש"ס (1) נמוח ח"ג,
 (5) [מיומ"ה: (8) [מיומ"ה]

גירי קא משדייא. החמה הזאת חלסי
 שהורה בקשת נותן פגימת הקשת לזד פניו: לאן זימוס החמה
 לאן זימוס הגשמים. זימוס החמה כגון זימוס ארוך של תקופת תמוז
 חמה שוקעת לסוף מערב לזד לפון דמתיא צעירוצין (79 י"ב) חמה

גירי קא משדייא: כמה היה גבוה ולאין
 היה נוטה בו: תנא אחד לצפונה דבריו
 קיימין לדרומה לא אמר כלום והתניא
 איפכא לדרומה דבריו קיימין לצפונה לא
 אמר כלום לא קשיא כאן בימות החמה כאן
 בימות הגשמים ת"ר^א אחד אומר גבוה ב'
 מדרעות ואחד אומר ג' עדותן קיימת אחד
 אומר ג' ואחד אומר ה' עדותן בטילה אבל
 מצטרפין לעדות אחרת ת"ר^ב ראינוהו במים
 ראינוהו בעששית ראינוהו בעבים אין מעידין
 עליו חציו במים חציו בעבים חציו בעששית
 אין מעידין עליו השתא כולו אמרת לא חציו
 כבעיא אלא ה"ק חציו במים חציו ברקיע
 חציו בעבים חציו ברקיע חציו בעששית
 חציו ברקיע אין מעידין ת"ר ראינוהו ושוב
 לא ראינוהו אין מעידין עליו כל הכי הו
 לה ואולי אמר אביי ה"ק ראינוהו מאלינו
 ושבנו לראותו מודעתנו ולא ראינוהו אין
 מעידין עליו מאי טעמא אימור^א כוביתא
 דעיבא בעלמא הוא דחוי: בתנ"י^א ראש
 ב"ד אומר מקודש וכל העם עונין אחריו
 מקודש מקודש בין שנראה בזמנו בין שלא
 נראה בזמנו מקדשין אותו^ב ה"ר א"ר זדוק
 אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין
 אותו שכבר קידשוהו שמים: גמ' ראש
 ב"ד וכו': מנהגי מילי א"ר חייא בר גמרא
 א"ר יוסי בן שאול אמר רבי אמר קרא יודבר
 משה את מועדי ה' מכאן שראא ב"ד אומר
 מקודש: וכל העם עונין אחריו מקודש:
 מנלן אמר רב פפא אמר קרא^א אשר תקראו
 אותם קרי ביה אתם ר"נ בר יצחק אמר
 אלה הם מועדי הם יאמרו מועדי מקודש
 מקודש תרי זימני למה לי דכתוב מקראי
 קודש: ר"א בר' זדוק אומר אם לא נראה
 בזמנו אין מקדשין אותו: תנאי^א פלימו אומר
 בזמנו אין מקדשין אותו שלא בזמנו מקדשין
 אותו ר"א^א [בר"ש] אומר בין כך ובין כך אין

יב א ב מ"י פ"ב מהל
 קעות החדש הלכה ה:
 יג ג מ"י שם הלכה ו:
 יד ד ה מ"י שם הלכה ז:
 טו ז מ"י פ"ב מהלכות ע"ז
 הלכה יז אמר לאון כב
 טז י"ד ק"ה
 טז ח מ"י פ"ו מהלכות בית
 המדרש הלכה י יז וטע
 י"ד ס"י קמח סעף ד:

מוסף רש"י

אחד אומר גבוה ב'
 מדרעות. בני עדות החמה
 מיהו שהיו זדוקין אותם מה
 היזה גבוה היה שם הקרקע
 למראה עיניו בלחמך צפולו
 של קרקע מדרעמ, מנל
 הקרקע (שבעות מה). אם לא
 נראה בזמנו, זימוס ל',
 דמולדו זימוס ל' הוא לאון
 מהש לננה פחות מ"טע יוס
 ומתל' ותנ"י^א חלקס
 (שבת ד' ע"ג). שכבר
 קידשוהו שמים. כ"ד
 שנעלה המזל (שם).
 פלימו אומר בזמנו אין
 מקדשין אותו. שאין לך
 לעשות חוקך לנני שיהי
 אומר כל (שם). הכוזה ראת
 מאו ב' ידי לנדיקן אם יכיו
 דכריסו מוטעם (ו"י ז' טו).
 שבעת מולד לננה אינה נראת
 כ"ס אם שיהי נעלה נראת
 (שבת ד' ע"ג). שאפשר
 לעשות כמותו. משש כגון
 שמנין של מטה, מל ואלס
 והיכל המערה. אכל שמנין של
 מעלה שאי אפשר לעשות
 כמותו משש אלא לזיר דומתן
 מוכר (ו"י ז' טו). בית הבנין
 היכל. כלכתי והטעו וזמנו
 ושער מדת פתחו, אכל של
 שמה מקלע מטה (שם)
 ובכ"ו מוחות (כ"ה).
 אכסדרה. לון לה מחלה
 רעיות וכן אלול (שבת ד' ע"ג).
 הבניית אלול. שהיה רמז
 עשרים ונבטו אינטיס
 דלמתיקן בשמעתה קיימתה
 דמתיקן (שם). אבל עושה.
 המערה (שם).

מוסף תוספות

א. שכל אחד מהם מצטרף
 עם אחר להענין בעדות
 דעלמא דתא לא ידעין מאן
 מיימייהו מפרק וכל חד
 מיימייהו בחוקי כשר.
 רמב"ם. ד. דמבידא ליה כשר
 חד וחד פסלין ליה
 מספיקא. מ"י ק"ו. ג. ולא
 אמרין דעד אחד הוה
 החכמה מתיקרא, אדרבה
 אותו הענין נמצא שק"ן.
 רמב"ם. ד. ואותו הענין
 פסול בין לעדות זו בין
 לעדות אחרת וסדרא שרא
 הוא. רמב"ם. ה. [ובכרמית
 בספון מפני מה נבא
 העולם בה מפני שדומה
 לאכסדרה. מוקי מנחות דף כ:
 ד"ה אכסדרה. ו. חממת
 שפתח אלול חרב ונבטו
 מאר ולא היו לו דלות
 דומה לאכסדרה שנראה
 כפרוף בעד אחד. שם.
 וימי קרי ליה פתח
 האולם דהרבה מקומות
 בתלמוד כמו פתח המיטכן
 שהיה פרוץ במלואו לרוח
 מורדות וקרי ליה פתח
 בפסוק. פ"ט ע"ז מה ד"ה
 אכסדרה.

החמה ופגימת הלגנה צפונה הקשת לעולם
 כלפי מזרחו וכו' רואה החמה פגימתיה
 ור' אליהו בר שלמה מגורגו"ש
 הראני דנשני גלגלס [הסן] חמה
 ולגנה ויכולה להיות ראיית הלגנה
 לפני החמה וחמה אינה רואה
 פגימתיה שגלגל הלגנה למטה
 מגלגל החמה שהיא למעלה ממנו
 ולחכמי המלות זה פשוט:

אבל מצטרפין לעדות למ"ד

(שבעות 97 מ"ג). כ"ד כתי
 עדים המכמישות או ז' או ז' ז' ז'
 צפני עזמה ומעידה וזו צלה צפני
 עזמה ומעידה ניחא דמזטרפין לעדות
 ממון^א אכל למ"ד צפני סהדי שקרי
 למה ליב היאך מזטרפין לשוס עדות
 אפילו עזמה מהוה לכן דחק דקונט'
 לפרש אחד מהן מזטרף עם אחר
 שיאמר כמותו ובעדות של חמש זה
 איירי^ג והא דקמני לעדות אחרת היינו
 כלומר דמזטרף עם אחרים דנעשה
 עדות אחרת והכי מפרש לה בהדיא
 בסוף פרק כל השבעין (שם דף מה).
 משום דהוה ליה חד שבעין של
 חד במקום שנים ד:

בדמות שמישי. כהיכל אלול

מוקי לה וז"ל המשמשין
 לפני זמרוס: אכסדרה הבנית
 ארבע. סתם אכסדרה לון כו כי א'
 ג' מחילות ורביעית פרוזה צמלוזה
 דמשמע צפ' לא יחפור (ב"ב דף כה).
 דקאמר עולם דומה ללכסדרה
 ורוח לפימה אינה מקובצת^א והא
 דקמני אכסדרה צבנית אלול לפי
 שהימה פתחו גדולה קרי ליה
 אכסדרה^א אע"פ שלא היה צמלוזה
 דה"ל גיפופי ט"ו אמה מכאן וע"ו
 אמה מכאן וכדמני צמדות (פ"ד מ"ו)
 ושמה לפי שהיה שם ציט החליפות
 וכותל מפקיק צמלוזה צבנית:
 שפחים

מקדשין אותו שנאמר וקדשתם את שנת החמשים

(1) (שנים אתה מקדש ואי
 אתה מקדש חדשים א"ר יהודה אמר שמואל הלכה בר' אלעזר בר' זדוק
 אמר אביי אף אנן נמי תנינא^א ראוהו בית דין וכל ישראל נחקרו העדים
 ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיבה הרי זה מעובר מעובר אין מקודש
 לא מעובר איצטריבא ליה ס"ד אמינא הואיל וראוהו בית דין וכל ישראל
 איפרסמא ולא ליעברוהו קמ"ל: בתנ"י^א דמות צורות לבנה היו לו לרבן
 גמליאל כמבלא ובכותל בעלייתו שבהן מראה את ההדיוטות ואומר
 הכוזה ראת או כוזה: גמ' וימי שרי והכתוב לא תעשון אתי ולא
 תעשון כדמות שמושי אמר אביי לא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר
 לעשות כמותן כדתניא^א חלא יעשה אדם בית הבנית היכל אכסדרה הבנית
 אולם חצר כנגד עזרה שלחן כנגד שלחן מנורה כנגד מנורה אבל עושה
 של

למחר צעו קידוש והאי דלא תנייה משום דלצטריבא לאשמועינן מעובר: דהואיל וזמנו לאוהו. קד"ל לא לעברוהו ואי תנא הרי זה מתקדש

למחר הוה אמינא לעולם מיומא קמא מתקנין מועדומיה: בתנ"י^א דמוס זכרוס ננסי: גמ' לא פשעון אפי. זכרות העומדים אמי:
 של

תורה אור השלם

1. ורבי משה את מעדי
 י"א בני ישראל:
 ויקרא כג מד
2. דבר אל בני ישראל
 ואמרת אליהם מועדי יי
 אשר תקראו אותם
 מקראי קודש אלה הם
 ויקרא כג ב
3. וקדשם את שנת
 החמשים שהה וקראם
 דרוך בארץ לכל ישיבה
 יוכל הוא תהיה לכם
 ויבתכם איש אל אחותו
 ואיש אל משפחתו
 תשבעו ויקרא כה י
4. לא תעשו אתי אלהי
 כקף אלהי וקב לא
 תעשו לכם: שמות כ ט

הגהות מוה"ר לנרא

[א] גמ' ענה חמה מקדש
 ס"ל:

לעני רש"י

קנדי"ה [לנטי"ה א.].
 סס.

רבינו חננאל

המולות מוריס בתים.
 תני חזא לצפונה דבריו
 קיימין לדרומה לא אמר
 כלום. ותניא איפכא.
 ופרקינן לא קשיא כאן
 בימות החמה כאן בימות
 הגשמים. פ"ר. דרך
 השמש כיום מולך ברורים
 וסובב בצפון בלילה.
 שאומר הולך אל דרום
 וסובב אל צפון. ונרטינן
 כבעיובין פרוך כיצד
 מבעיני את העינים. כיצד
 חמה יצאה בימי ארוך
 ושוקעת ביזם ארוך. והו
 פניו צפון. חמה יצאה
 בימי קצר ושוקעת ביזם
 קצר. והו ניס דרום.
 בהתקוות ניסן ובתקוות
 תשרי חמה יצאה בחצי
 חמה וישראל חצי
 מערב. שמיטין מינה
 מה תקופת טבת עד
 תקופת תמוז, חמה מחללת
 ביזם מיקין (מורדות
 צפונות) [דרומית] וכלפי
 (מורדות) [מערבית]
 דרומית. ויעולם אין
 הלגנה החודש רגאת
 אלא את שקיעת החמה,
 וכשקולה כלפי דרום
 אחת החמה צפונה.
 וזו היא דעני לצפונה
 דבריו קיימין. מתקופה
 דמזרח תקופת טבת,
 חודות החמה ויעלה
 והולכת מזרח (דרומית)
 [מורדות צפונות] כלפי
 רוח [מערבית] צפונת, וזו

היא דעני לדרומה דבריו קיימין. ומצאנו דברים הללו מפורשים בתלמוד ארץ ישראל כשלוש הוה, מאן דעני לצפונה דבריו קיימין מטבת ועד תבת. ועל זה הרוך הקשיא שבתחלת השמועה, לפני החמה היינו לצפונה, לאות החמה היינו לדרומה. תני ר' שמעון בן יוחי הקריע של מים וכוכבים של אש ודרין זה עם זה ואין מייקין זה לזה. א"ר בון [המליך] [המלאך] חציו אש וחציו מים ואית ביה ה' אפני וגויתו מתישש, היינו עושה שלום במדבריו. (תני) [תני] וכוון ראויהו במים. פ"י הווי מים לפינו וראה בהן צורת לבנה, והריס ראשי לראות הלכנה בשמים ולא ראה כלום. או ראה חציה במים וחציה ברקיע וכן בעבים וכן בעששית. אין מעידין עליו עד שיראה אותה (במחנה) [מנורה] אבל אם נראה להם פתאום כעין צורת הלכנה, וכיוצא לראות ראיית עיקר ולא ראה כלום, אין מעידין עליו. מאי טעמא אמרין כיצתא בעלמא הוא הדא. מחוב וירב משה את מועדי, ויכן שראש בית דין אומר מקדש. אשר תקראו אותם, מיכן שעינין אחירין מקדש. דבעיני תרי זימני מקודש מקדש מנין, מכתוב מקראי קודש ולא כתוב מקראי קודש. בין שנראה בזמנו, לילי ל'. בין שלא נראה בזמנו, לילי ל' א, מקדשין אותו. ר' אלעזר בר' זדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קידשוהו שמים. אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' אלעזר בר' זדוק. [בתנ"י] דמות צורות לבנות היו לו לרבן גמליאל כו. ואקשינן וימי שרי, למעבר צורת לבנה, והכתוב לא תעשון אתי, לא תעשון כדמות שמושי. ופרקי אביי לא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר לעשות כמותן, כגון בית, הבנית היכל. ואכסדרה, הבנית אולם. וחצר, הבנית עזרה. ושלחן, הבנית שלחן שבהיכל. ומנורה, הבנית מנורה בשבעה קנים. אבל עושה